

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1921 kl. 1 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 5, i anledning av väckt motion om vidtagande av åtgärder för att i skolundervisningen barnen må erhålla förnimmelse av en mänsklighet samt av betydelsen av fred och rättvisa.

I en inom första kammaren väckt och till första kammarens första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 149, har herr *Lindhagen* hemställt, att riksdagen ville anhålla, att vid reformarbetet i skolfrågan även måtte behjärtas, att, såsom en konsekvens av söndagsprogrammen, måtte i läseböckerna och även i den ordinarie exakta undervisningen bibringas barnen förnimmelse av tillvaron utav en mänsklighet och betydelsen av fredens och rättvisans tankar i förhållandet mellan stater och individer.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Även utskottet finner det angeläget, att de synpunkter, som i förevarande motion framhållas, beaktas vid undervisningen i våra skolor. Detta är emellertid numera också förhållandet vid såväl de allmänna läroverken som de till folkundervisningen hörande läroanstalterna, och i vida högre grad än vad motionären synes förmena. I den för folkskolorna år 1919 fastställda undervisningsplanen hava uttryckliga föreskrifter uti ifrågavarande avseende lämnats. I anvisningarna för kristendomsundervisningen framhålls exempelvis, huru som läraren sorgfälligt bör undvika allt, som kan verka såsom sårande angrepp på andras åskådning eller motverka uppkomsten hos lärjungarna av en vidhjärtad fördragsamhet mot olika tänkande. Även inskärpes vikten av att kristendomsundervisningen bedrivs så, att den icke kommer i strid med det nutida samhällets krav på tankefrihet för de enskilda individerna. I anvisningarna för modersmålsundervisningen (läsning) uttalas, att sådana läsestycken böra undvikas, som förhårliga kriget eller äro ägnade att hos barnen väcka

Utskottet.

en stämning, vilken kan motverka strävandena för en fredlig sammanlevnad människorna och folken emellan. Vad slutligen historieundervisningen angår, säges i anvisningarna för densamma, att dess ledande tråd bör vara den fredliga odlingens och samhällsordningens utveckling. Historiens rättesnöre vore att giva en sann bild av gångna tidsskeden, och berättelser och skildringar ur krigshistorien måste därför även ingå i undervisningen. Men därvid borde framhållas, att i samma mån kulturen gått framåt, hade kriget allt starkare framstått såsom en olycka och ett fördärv, och uppmärksamheten borde fästas på de lidanden kriget alltid medfört, varjämte borde betonas skillnaden mellan sådana krig, som förts till försvar för ett folks självständighet och rätt, och sådana, som framkallats av erövringslystnad eller liknande motiv. Vidare ålägges läraren vårda sig om att motverka uppkomsten av hat och fiendskap folken emellan samt främja insikten om att fred och samförstånd mellan alla länder är ett av huvudvillkoren för mänsklighetens gemensamma framåtskridande. Barnen borde bibringas en stark känsla av att det finnes hjältar också i fredens värv och att även dessa lagt i dagen mod och självuppoffring samt bidragit att föra sitt folk framåt och därför vore förtjänta av dess tacksamhet och beundran.

Då det ansetts lämpligt, att dylika föreskrifter meddelats genom den för våra folkskolor gällande undervisningsplan, torde det kunna förväntas, att även i de undervisningsplaner, som av den nu sittande skolkommisionen komma att föreslås för de allmänna läroverken, bestämmelser med liknande syfte komma att intagas.

På grund av det anförda tillåter sig utskottet alltså hemställa,
att förevarande motion icke måtte till någon
första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 mars 1921.

På utskottets vägnar:

TH. BORELL.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet:
herrar *Borell, Lundberg, Carlsson*, friherre *Barnekow, Grevesmühl, Strutz* och *Johansson* i Tväråselet.